

Jan Krzysztof Bartel, Halina Tarnowska

OGNISKO ODRY W KIELCACH - CZERWIEC 2001

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kielcach
Dyrektor J.K. Bartel

Praca zawiera opis ogniska epidemicznego odry, które wystąpiło w Kielcach w czerwcu 2001 roku. Objęło łącznie 12 osób, w tym 8 narodowości romskiej.

Słowa kluczowe: odra, ognisko epidemiczne, Romowie, szczepienia

Key words: measles, outbreak of measles, Romany, vaccinations

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W WOJEWÓDZTWIE

Województwo świętokrzyskie (do 1999 r. kieleckie) charakteryzuje się niską endemicznością odry. Od wielu lat zapadalność na tę chorobę była tu niższa od średniej krajowej (tab. I).

Tabela I. Liczba zachorowań i zapadalność na odrę w województwie kieleckim/świętokrzyskim i w Polsce w latach 1996-2001

Table I. Number of measles and incidence in kieleckie/świętokrzyskie voivodeship and in Poland in 1996-2001

Rok	Województwo kieleckie/świętokrzyskie		Polska	
	<i>liczba zachorowań</i>	<i>zapadalność</i>	<i>liczba zachorowań</i>	<i>zapadalność</i>
1996	1	0,09	661	1,71
1997	1	0,09	338	0,87
1998	21	1,85	2255	5,82
1999	-	-	99	0,26
2000	1	0,07	77	0,20
2001	13	0,98	116	0,30

Wzrost zapadalności w 1998 r. miał miejsce w czasie epidemii wyrównawczej, która wystąpiła w kraju (1). Zarejestrowano w tym czasie dwa ogniska epidemiczne. Pierwsze wystąpiło w oddziale szpitalnym w Kielcach. Obejmowało pięcioro dzieci w wieku od 1 do 13 roku życia. Chorowały również cztery osoby w wieku 15 - 28 lat. Drugie ognisko wystąpiło w powiecie miechowskim - chorowało czworo dzieci w wieku od

2 do 14 roku życia oraz cztery osoby dorosłe w wieku 15 - 28 lat. Pozostałe zachorowania występowały pojedynczo.

II. OGNISKO ODRY - CZERWIEC 2001

Od 4 do 29 czerwca 2001 r. z terenu miasta Kielce zgłoszono 11 przypadków odry rozpoznanej klinicznie. Retrospektywnie w wyniku dochodzenia epidemiologicznego i na podstawie badań serologicznych (oznaczenie przeciwciał w klasie IgM) ustalono rozpoznanie dwunastego przypadku. Była to 9-letnia dziewczynka - J.K. - nie szczepiona przeciwko odrze, u której nie rozpoznano klinicznie choroby i którą leczono ambulatoryjnie z powodu „zapalenia oskrzeli” (tab. II).

Tab e l a II. Analiza zachorowań na odrę w Kielcach - czerwiec 2001

Tab l e II. Characteristics of measles cases in Kielce - June 2001

Lp.	Pacjent	Płeć	Wiek	Środowisko	Szczepienie	Data zachorowania	Data potwierdzenia	Hospitalizacja
1.	J.K.	K	9	polskie	-	25.05.01.	4.07.01.	-
2.	O.P.	M	10	romskie	-	4.06.01	26.06.01.	+
3.	Ż.P.	K	6	romskie	-	4.06.01.	5.07.01.	+
4.	K.D.	K	30	polskie	nie podlegała	9.06.01.	14.06.01.	+
5.	R.N.	M	1 r. 4 m.	romskie	-	13.06.01.	26.06.01.	+
6.	R.G.	M	10	romskie	-	15.06.01.	26.06.01.	+
7.	M.G.	K	8	romskie	-	15.06.01.	5.07.01.	+
8.	K.L.	M	29	polskie	nie podlegał	23.06.01.	29.06.01.	+
9.	R.K.	M	31	polskie	nie podlegał	23.06.01.	29.06.01.	+
10.	D.K.	M	12	romskie	22.06.01. akcyjnie	25.06.01.	19.07.01.	+
11.	A.U.	M	7	romskie	22.06.01. akcyjnie	28.06.01.	-	+
12.	Ł.P.	M	16	romskie		29.06.01.	19.07.01.	+

Biorąc pod uwagę długość okresu wylegania choroby (2) J.K. stanowiła źródło zakażenia dla K.D., pielęgniarki lat 30, wykonującej u niej iniekcje. K.D. zachorowała w 14 dniu od kontaktu i była źródłem zakażenia dla R.K., lekarza pogotowia lat 31 i K.L., sanitariusza lat 30, którzy transportowali ją do szpitala. Również te zachorowania wystąpiły w 14 dniu od kontaktu. Chorych R.K. i K.L. hospitalizowano, zostali wyleczeni bez powikłań i uzyskano serologiczne potwierdzenie rozpoznania. Dzieci pracowników służby zdrowia hospitalizowanych z powodu odry były szczepione przeciw tej chorobie i nie zachorowały.

Uwzględniając długość okresu wylegania odry należy przyjąć, że J.K. była również źródłem zakażenia O.P i Ż.P., dzieci z rodzin romskich, z którymi miała kontakt w miejscu zamieszkania. Następnie choroba drogą kontaktów bezpośrednich szerzyła się w środowisku romskim. Zachorowało ogółem ośmioro dzieci w wieku od 1 roku 4 miesiące do 16 roku życia. Dzieci te, przybyłe z rodzinami z Łodzi często zmieniają miejsce pobytu, do szkoły uczęszczają nieregularnie i nie były szczepione zgodnie

z Programem Szczepień. Rodziny te przebywały w bloku, w którym mieszkała J.K. oraz utrzymywały kontakty ze środowiskiem romskim Kielc. Wszystkich chorych narodowości romskiej hospitalizowano po postawieniu rozpoznania klinicznego i wyleczono bez powikłań. W siedmiu przypadkach uzyskano potwierdzenie serologiczne, w jednym przypadku badania nie wykonano.

W związku z wystąpieniem ogniska epidemicznego odry w dniach 20, 21, 22 czerwca zaszczepiono 22 dzieci z rodzin romskich, w wieku od 3 lat do 15 roku życia. W rejonie leczniczym obejmującym ognisko uzupełniono szczepienia przeciw odrze w wieku: w 13 miesiącu życia - pierwszą dawką, w 7 roku życia - drugą dawką. Przyspieszono podanie drugiej dawki szczepiac grupę sześciolatek oraz pięciolatek zamieszkałe w bloku chorej J.K. Szczepienia związane bezpośrednio z wystąpieniem ogniska objęły w sumie 74 dzieci.

Ponadto w maju 2001 zarejestrowano jeden przypadek odry w powiecie sandomierskim, nie związany z ogniskiem epidemicznym w Kielcach. Zachorowało dziecko narodowości ukraińskiej lat 9, czasowo przebywające z matką w w/w powiecie. Rozpoznanie kliniczne zostało potwierdzone w badaniu serologicznym. Był to przypadek importowany. Nie doszło do zakażenia żadnej z osób kontaktujących się z chorym dzieckiem. Do 31 sierpnia br. nie zgłaszano nowych przypadków zachorowań z terenu Kielc i województwa.

Dane o wykonawstwie szczepień przeciw odrze w województwie kieleckim/świętokrzyskim w latach 1996-2000 zawarto w tabeli III.

Tabela III. Wykonawstwo szczepień przeciw odrze w województwie kieleckim/świętokrzyskim w latach 1996-2000

Table III. Coverage of measles vaccine in kieleckie/świętokrzyskie voivodeship in 1996-2000

Rok	Szczepienie			
	podstawowe		przypominające	
	województwo	Polska	województwo	Polska
1996	96,10%	97,10%	84,61%	69,30%
1997	97,35%	96,60%	89,30%	75,50%
1998	96,38%	96,70%	92,80%	79,20%
1999	98,00%	93,50%	91,83%	99,30%*
2000	98,18%	97,40%	93,18%	82,50%

* Dane za I półrocze 1999 r.

III. WNIOSKI

Decydujący wpływ na sytuację epidemiologiczną odry mają szczepienia ochronne prowadzone w Polsce na szeroką skalę od 1975 r. (3). Poziom wykonawstwa szczepień przeciw odrze w woj. świętokrzyskim w porównaniu do sytuacji w kraju należy uznać za wysoki. Spowodowało to zmniejszenie zapadalności i zatarcie dwuletniej okresowości, charakterystycznej do niedawna dla zapadalności na tę chorobę. Wystąpienie zachorowań w grupie dzieci nieszczepionych potwierdza opinię, że nawet w populacji o wysokim odsetku uodpornionych należy liczyć się z możliwością wystąpienia ognisk epidemicznych. Dotyczy to zwłaszcza dzieci z grup społecznych, w których realizacja

Programu Szczepień napotyka trudności. Zwraca uwagę fakt, że odra, do niedawna uznawana za chorobę wieku dziecięcego, występuje obecnie u dzieci starszych i tzw. młodych dorosłych. Wymaga to zmiany podejścia w nadzorze epidemiologicznym i rozważenia wskazań do szczepień przeciw odrze grup zawodowych wysokiego ryzyka.

JK Bartel, H Tarnowska

OUTBREAK OF MEASLES IN KIELCE - JUNE 2001

SUMMARY

Kielce area has had a very low incidence of measles. The outbreak of measles was reported in June 2001 and included a cumulative number of 12 cases, of whom 11 have been lab confirmed. Nine cases belonged to Gypsy community and were less than 16 years of age. Remaining 3 cases were medical care workers of age 29-31. None of the children involved in the outbreak have been previously vaccinated against measles.

PIŚMIENNICTWO

1. Naruszewicz-Lesiuk D. Odra w 1998 roku. *Przeegl Epidemiol* 2000;54:35-44.
2. Naruszewicz-Lesiuk D. Odra. W: Magdzik W, red. *Choroby zakaźne i pasożytnicze. Zapobieganie i zwalczanie*. Wyd. 3. Kraków: Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”; 1993:232-8.
3. Naruszewicz-Lesiuk D. Odra. W: Kostrzewski J, Magdzik W, Naruszewicz - Lesiuk D. *Choroby zakaźne i ich zwalczanie na ziemiach polskich w XX wieku*. Wyd. 1. Warszawa: PZWL; 2000:281-7.

Adres autorów:

Jan Krzysztof Bartel
Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
ul. Jagiellońska 68, 25-956 Kielce